

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Платіжний баланс у 2016 році

(за попередніми даними¹, за методологією шостого видання

Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції)

Дефіцит поточного рахунку платіжного балансу в 2016 році зріс до 3.4 млрд. дол. США (3.6% від ВВП) порівняно з 186 млн. дол. США (0.2% від ВВП) у 2015 році. Темпи падіння експорту товарів та послуг становили 4.1% (у 2015 році – 26.9%), імпорт зріс на 3.9% (у 2015 році імпорт скоротився на 29.2%).

У грудні 2016 року дефіцит поточного рахунку становив 292 млн. дол. США. Експорт² товарів зріс на 9.2% (у листопаді – 15.4%), водночас відбулося суттєве зростання імпорту товарів – на 36.0% (у листопаді – 18.1%).

Експорт товарів за рік скоротився на 5.2% (у 2015 році – на 29.9%) і становив 33.6 млрд. дол. США. Обсяги експорту зменшилися за такими основними групами товарів:

чорних та кольорових металів	– на 11.6% (у 2015 році – на 38.7%);
мінеральних продуктів (у т. ч. руди)	– на 10.5% (у 2015 році – на 49.5%);
машинобудування	– на 17.8% (у 2015 році – на 38.5%);
хімічної промисловості	– на 24.8% (у 2015 році – на 34.7%).

Водночас у 2016 році експорт продовольчих товарів зріс на 5.4% (у 2015 році знизився на 13.1%) за рахунок зростання на 15.1% експорту насіння олійних культур та продуктів з нього.

У географічному розрізі найбільше скоротився експорт до Росії (на 25.8%). Частка Росії в загальному експорті зменшилася до 9.3% (у 2015 році становила 11.9%). Обсяг експорту до країн ЄС зріс на 2.4%, а його питома вага в загальному експорті – до 31.9% (у 2015 році – 29.5%).

Імпорт товарів за рік зріс на 3.8% (у 2015 році скоротився на 32.6%), його обсяги становили 40.4 млрд. дол. США. Енергетичний імпорт знизився на 27.9%, водночас неенергетичний імпорт збільшився на 16.2%, зокрема:

машинобудування	– на 37.9% (у 2015 році зменшився на 30.0%);
чорних та кольорових металів	– на 15.5% (у 2015 році зменшився на 40.9%);
хімічної промисловості	– на 10.1% (у 2015 році зменшився на 26.9%);
продовольчих товарів	– на 13.4% (у 2015 році зменшився на 43.4%);
промислових виробів	– на 11.9% (у 2015 році зменшився на 33.1%).

¹ Дані за 2014 - 2016 роки подаються без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь.

² Усі зміни показників у процентному відношенні наведено порівняно з показниками відповідного періоду минулого року, якщо не зазначено інше.

У географічному розрізі імпорту із Азії та країн ЄС зріс на 23.2% та 12.3% відповідно. Частка Азії в загальному імпорті збільшилася з 17.1% до 20.3%, частка країн ЄС – із 34.1% до 36.9%. Обсяг імпорту з Росії скоротився найбільше (в 1.5 раза), його частка в загальному імпорті знизилася з 19.1% до 12.7%.

Профіцит торгівлі послугами становив 1.2 млрд. дол. США (у 2015 році – 1.8 млрд. дол. США). Зменшення профіциту зумовлювалося зростанням імпорту послуг (на 4.1% до 11.1 млрд. дол. США), головним чином зростанням витрат осіб, що подорожують за кордон (на 12.6%). Зріс також імпорту державних послуг (на 14.8%) та інших ділових послуг (на 11.3%); скоротився імпорту телекомунікаційних та фінансових послуг (в 1.7 раза кожні). Водночас експорт послуг залишився майже на рівні 2015 року (12.3 млрд. дол. США): зростання обсягів комп'ютерних послуг (на 18.3%) нівельоване зменшенням обсягів будівельних послуг (в 1.7 раза) та інших ділових послуг (на 9.1%).

Дефіцит балансу первинних доходів³ зменшився до 671 млн. дол. США порівняно з 1.1 млрд. дол. США у 2015 році, **профіцит балансу вторинних доходів⁴ зріс до 2.9 млрд. дол. США** порівняно з 2.6 млрд. дол. США.

Профіцит рахунку операцій з капіталом зменшився до 92 млн. дол. США порівняно з 456 млн. дол. США у 2015 році.

Чисте запозичення від зовнішнього світу в 2016 році (сумарне сальдо поточного рахунку та рахунку операцій із капіталом) **становило 3.3 млрд. дол. США** (за 2015 рік чисте кредитування зовнішнього світу становило 267 млн. дол. США).

У грудні 2016 року чисте запозичення від зовнішнього світу становило 294 млн. дол. США (у грудні 2015 року чисте кредитування дорівнювало 363 млн. дол. США).

Приплив капіталу за фінансовим рахунком (чисті запозичення) значно зріс та становив 4.6 млрд. дол. США (порівняно з 582 млн. дол. США протягом 2015 року). Основним чинником став чистий приплив за операціями приватного сектору (5.5 млрд. дол. США), тоді як державний сектор скоротив свою заборгованість на 0.8 млрд. дол. США, що зумовлювалося головним чином поверненням коштів за операцією СВОП центрального банку.

У грудні чистий приплив коштів за фінансовим рахунком становив 653 млн. дол. США (у грудні минулого року чистий відплив – 80 млн. дол. США).

Чистий приплив за операціями приватного сектору (разом із помилками та упущеннями) **становив 5.5 млрд. дол. США** (за 2015 рік чистий відплив – 4.0 млрд. дол. США).

³ Баланс первинних доходів відповідає статті “доходи” за методологією 5-го видання “Керівництво з платіжного балансу” і включає надходження та виплати за оплатою праці, відсотками, дивідендами та реінвестованими доходами.

⁴ Баланс вторинних доходів відповідає статті “поточні трансферти” за методологією 5-го видання “Керівництво з платіжного балансу”.

Чистий приплив прямих іноземних інвестицій у 2016 році оцінено в 3.4 млрд. дол. США (за 2015 рік – 3.0 млрд. дол. США). 67% від загального обсягу або 2.2 млрд. дол. США становив приплив прямих інвестицій до банківського сектору, у т. ч. за рахунок переоформлення боргу в статутний капітал.

Чисте збільшення зовнішньої позиції банківської системи за операціями з портфельними та іншими інвестиціями становило 2.0 млрд. дол. США і зумовлювалося скороченням заборгованості перед нерезидентами за міжбанківськими кредитами на 2.2 млрд. дол. США. У 2015 році чисте збільшення зовнішньої позиції банківської системи становило 5.3 млрд. дол. США.

Чисте зменшення зовнішньої позиції реального сектору (без урахування прямих іноземних інвестицій) становило 4.5 млрд. дол. США (у 2015 році збільшення становило 1.6 млрд. дол. США). Основним чинником є скорочення **обсягів готівкової валюти поза банками на 4.7 млрд. дол. США** (у 2015 році – 1.8 млрд. дол. США). Заборгованість за кредитами та позиками скоротилася на 176 млн. дол. США (у 2015 році – на 1.3 млрд. дол. США).

Профіцит зведеного платіжного балансу становив 1.3 млрд. дол. США (у 2015 році – 849 млн. дол. США).

Формування профіциту зведеного балансу разом з отриманням третього траншу від Міжнародного валютного фонду (на суму близько 1 млрд. дол. США в еквіваленті) зумовили **зростання міжнародних резервів до 15.5 млрд. дол. США**, що забезпечує фінансування імпорту майбутнього періоду протягом 3.4 місяця.